

MONITORUL OFICIAL

AL

ROMÂNIEI

Anul IX — Nr. 57 bis

PARTEA I
LEGI, DECRETE, HOTĂRÂRI ȘI ALTE ACTE

Vineri, 4 aprilie 1997

SUMAR

	<u>Pagina</u>
ACTE ALE CONSILIULUI CONCURENȚEI	
Instrucțiuni cu privire la definirea pieței relevante, în scopul stabilirii părții substanțiale de piață	1-3
Instrucțiuni cu privire la calculul cifrei de afaceri în cazurile de comportament anticoncurențial, prevăzute la art. 5 și 6 din Legea concurenței nr. 21/1996, și în cazurile de concentrare economică	3-8

ACTE ALE CONSILIULUI CONCURENȚEI

CONSILIUL CONCURENȚEI

INSTRUCȚIUNI

cu privire la definirea pieței relevante, în scopul stabilirii părții substanțiale de piață*)

Introducere

Piața constituie o noțiune de bază în analiza concurenței economice. Noțiunea de *pieță relevantă* este folosită în scopul de a identifica produsele și agenții economici care se află în concurență directă în afaceri. Piața relevantă este deci piața pe care se desfășoară concurența.

Aplicarea prevederilor Legii concurenței nr. 21/1996, denumită în continuare *lege*, nu ar fi posibilă fără referire la piața pe care se desfășoară concurența, fiind necesară deci definirea piețelor relevante în diversele cazuri care intră sub incidența acestei legi.

Înțelegerile cele mai dăunătoare, interzise prin art. 5 alin. (1) din lege, sunt cele dintre agenții economici concurenți, care activează pe aceeași piață relevantă.

Folosirea în mod abuziv a unei poziții dominante, interzisă prin art. 6 din lege, poate avea loc în condițiile deținerii poziției dominante pe piața pe care activează agenții economici concurenți, deci pe piața relevantă, prin recurgerea la fapte anticoncurențiale.

Pentru aplicarea prevederilor legii, referitoare la concentrările economice, este, de asemenea, necesară definirea pieței relevante, respectiv a piețelor relevante, întrucât crearea sau consolidarea, prin concentrarea economică propusă, a unei poziții dominante, interzisă prin art. 13 din lege, presupune restrângerea, înlăturarea sau denaturarea semnificativă a concurenței. Aprecierea compatibilității unei concentrări economice cu un mediu concurențial normal, în baza art. 14 din lege, se face, de asemenea, pe baza definirii pieței relevante, acesta fiind mediul în care se apreciază concurența.

*) Instrucțiunile au fost aprobate de Plenul Consiliului Concurenței și au fost puse în aplicare prin Ordinul nr. 24/1997, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 21 martie 1997.

Prezentele instrucțiuni vin în sprijinul agenților economici la întocmirea cererilor pentru dispensa de la interdicția prevăzută la art. 5 alin. (1) din lege, a notificărilor pentru obținerea beneficiului încadrării în una dintre categoriile de înțelegeri exceptate de la interdicția prevăzută la art. 5 alin. (1) din lege și la întocmirea notificărilor concentrărilor economice, în baza regulamentelor emise de Consiliul Concurenței, în cereri și, respectiv, în notificări fiind necesare definirea piețelor relevante și furnizarea informațiilor care stau la baza definițiilor făcute.

1. Principii generale ale definirii pieței relevante

O piață relevantă cuprinde un produs sau un grup de produse și aria geografică pe care acestea se produc și/sau se comercializează. Piața relevantă are deci două componente: piața produsului și piața geografică.

a) *Piața relevantă a produsului* cuprinde toate produsele care sunt considerate de cumpărători ca interschimbabile sau substituibile, datorită caracteristicilor, prețului și utilizării date acestora. Aceste produse trebuie să fie suficient de asemănătoare, astfel încât consumatorii sau beneficiarii să le ia în considerare atunci când iau deciziile de cumpărare.

Identificarea pieței relevante a produsului presupune efectuarea unei analize care să stabilească produsele care fac parte din piața respectivă, luând în considerare factori determinanți, cum ar fi: substituibilitatea, concurența, prețurile, elasticitatea cererii pentru un produs în funcție de prețurile altor produse etc.

Două produse nu trebuie să fie identice din punct de vedere al caracteristicilor fizice și funcționale, al calității sau al prețului, pentru a fi considerate ca substituibile sau interschimbabile din punctul de vedere al cumpărătorilor. Determinant este faptul ca produsele să aibă un grad suficient de substituibilitate în a satisface necesitățile și dorințele consumatorilor, în așa fel încât fiecare dintre aceste produse să constituie o alternativă economică reală pentru celelalte produse; consumatorul poate alege atunci când ia decizii de cumpărare. Acestui set de produse, considerate substituibile de către cumpărători și care formează piața produsului din punctul de vedere al cererii, i se adaugă produsele care în mod curent nu sunt substituibile din punctul de vedere al cererii, ci din punctul de vedere al ofertei. Este cazul produselor pe care unii producători pot să le realizeze ușor și acceptabil din punct de vedere economic, prin mărirea capacităților lor de producție sau prin reconvertirea unor capacități de producție, aceste produse putând deveni, într-o perioadă de timp rezonabilă, înlocuitoare pentru produsele incluse deja în piața relevantă a produsului.

Aceste principii se aplică și pentru definirea pieței relevante în cazul serviciilor; din motive de simplificare a terminologiei, în prezentele instrucțiuni este folosită noțiunea de *pieță relevantă a produsului*.

b) *Piața geografică relevantă* cuprinde zona în care sunt localizați agenții economici implicați în livrarea produselor incluse în piața produsului, zona în care condițiile de concurență sunt suficient de omogene și care poate fi diferențiată de arii geografice vecine datorită, în special, unor condiții de concurență substanțial diferite. În mod similar, noțiunea de *pieță geografică* se referă și la servicii.

Factorii care trebuie luați în considerare la definirea pieței geografice relevante includ tipul și caracteristicile produselor implicate, existența unor bariere la intrare, preferințele consumatorilor, diferențele dintre cotele de piață ale agenților economici în zone geografice învecinate, precum și diferențele substanțiale dintre prețurile produselor la furnizori și nivelele cererilor de transport.

În sensul factorilor luați în considerare se definește aria geografică în care sunt localizați producătorii concurenți. Aceasta poate include și producătorii necunoscuți de cumpărători, dar care pot, ușor și acceptabil din punct de vedere economic, să-și aducă produsele din alte zone.

Pentru a fi considerate pe aceeași piață geografică relevantă, nu este necesar ca produsele să fie fabricate în aceeași localitate sau în localități apropiate. Important este ca toate aceste produse să fie accesibile aceluiași cumpărători, astfel încât fiecare dintre ele să fie o alternativă economică reală pentru celelalte.

Pentru unele produse sau servicii, piața geografică relevantă poate fi o parte dintr-o localitate, o localitate, un județ, o regiune sau o zonă din România, pentru altele, întreaga țară.

Progresele în domeniul transporturilor și comunicațiilor și tendințele de eliminare a barierelor și de liberalizare a comerțului internațional pot modifica, în timp, limitele piețelor geografice relevante, depășind granițele unei țări.

2. Definirea pieței relevante în cazurile de practici anticoncurențiale, reglementate de art. 5 și 6 din lege

Principiile menționate la pct. 1 vor fi avute în vedere de agenții economici la definirea pieței relevante în cererile pentru dispensă, respectiv în notificările pentru obținerea încadrării în una dintre categoriile exceptate de la interdicția prevăzută la art. 5 alin. (1) din lege, conform regulamentele emise de Consiliul Concurenței. Aceleași principii vor fi folosite de Consiliul Concurenței și de Oficiul Concurenței în investigațiile întreprinse în cazurile de practici anticoncurențiale, respectiv de abuz de poziție dominantă, pentru a determina care produse sunt afectate și care agenți economici (conurenți, clienți și/sau furnizori) sunt sau pot fi afectați.

Pentru fiecare produs supus investigației se vor determina produsele care constituie înlocuitori sau substituenți, precum și producătorii acestora suficient de apropiați geografic, care sunt luați în considerare de către cumpărători, atunci când aceștia iau deciziile de cumpărare. Această determinare a produsului supus investigației se face atât la prețurile curente, cât și la prețurile mai mici, care se estimează să fie aplicate, dacă practicile suspectate ca anticoncurențiale nu ar exista.

Consiliul Concurenței și Oficiul Concurenței vor investiga dacă substituenții disponibili la prețuri curente există numai ca rezultat al creșterilor de preț sau al altor practici anticoncurențiale suspectate.

3. Definirea pieței relevante în cazurile de concentrare economică

Primul pas întreprins în analiza concentrărilor economice este definirea pieței produsului și a pieței geografice afectate de concentrarea economică notificată.

Piața produsului și piața geografică vor reprezenta contextul în care este evaluată puterea de piață a noii entități economice rezultate din concentrare.

În scopul definirii pieței relevante, în cazurile de concentrare economică, se va avea în vedere impactul operațiunii de concentrare propuse asupra concurenței, în dinamica acesteia, deci asupra pieței relevante în noua sa structură, care va rezulta după implementarea concentrării. Din acest motiv se folosește noțiunea de *pieță afectată*.

Piața afectată reprezintă piața relevantă a produsului, în cazul căreia

a) două sau mai multe dintre părțile implicate în operațiunea de concentrare acționează pe aceeași piață a produsului și, ca urmare a concentrării, cota lor de piață depășește 15 % (*relații pe orizontală*);

b) una sau mai multe dintre părțile implicate acționează pe o piață a produsului situată în amonte sau în avalul oricărei alte piețe pe care sunt prezente alte părți implicate și, în plus, cota lor de piață, individuală sau combinată, este de cel puțin 25 %, indiferent dacă există sau nu o relație de genul furnizor-client între părțile participante la concentrare (*relații pe verticală*).

În scopul definirii pieței relevante afectate de concentrarea economică propusă, se va porni de la identificarea produselor fabricate și/sau comercializate de agenții economici implicați în concentrarea economică. În continuare, se va determina care sunt produsele (și producătorii acestora) care sunt suficient de apropiate pentru a fi substituibile sau înlocuitori pentru produsele fabricate și/sau comercializate

de agenții economici implicați în concentrare, definindu-se astfel piața produsului sau, dacă este cazul, piețele relevante ale produsului.

Piața geografică este formată din producătorii produselor incluse în piața relevantă a produsului, situați în acele locuri pe care grupul de consumatori ai produselor respective le iau în considerare atunci când iau deciziile de cumpărare.

O atenție deosebită se va acorda concentrărilor economice în care agenții economici implicați produc și/sau vând produse care se includ în aceeași piață a produsului, o astfel de concentrare având efecte directe și semnificative asupra pieței geografice afectate de concentrarea economică în cauză, dacă agenții economici implicați în concentrare vând în mod curent produse pentru un grup semnificativ de cumpărători situați într-o anumită arie geografică.

CONSILIUL CONCURENȚEI

INSTRUCȚIUNI

cu privire la calculul cifrei de afaceri în cazurile de comportament anticoncurențial, prevăzute la art. 5 și 6 din Legea concurenței nr. 21/1996, și în cazurile de concentrare economică*)

1. Introducere

Scopul prezentelor instrucțiuni este de a aduce clarificări de ordin procedural și practic, necesare aplicării art. 8, 15 și 16 din Legea concurenței nr. 21/1996, denumită în continuare *lege*.

Principiile de bază în acest domeniu sunt stipulate la cap. VII — Dispoziții comune și finale — art. 67, 68 și 69 din lege.

Prezentele instrucțiuni sunt întocmite în baza art. 28 alin. (3) din lege.

2. Cifra de afaceri ca reflectare a activității

2.1. Conceptul de cifră de afaceri (Q)

Conform art. 99 din Regulamentul de aplicare a Legii contabilității nr. 82/1991, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 704/1993, cifra de afaceri se calculează prin însumarea veniturilor rezultate din livrările de bunuri, executarea de lucrări și prestările de servicii și alte venituri din exploatare, mai puțin rabaturile, remizele și alte reduceri acordate clienților.

Din punct de vedere contabil, cifra de afaceri se regăsește în „Contul de profit și pierderi”, anexa nr. 20 la bilanțul contabil.

Așa cum este definită în art. 67 alin. (1) din lege, cifra de afaceri se referă în mod explicit la veniturile rezultate din vânzarea produselor și/sau prestarea serviciilor realizate de un agent economic într-o perioadă dată, din care se scad sumele datorate cu titlu de obligații fiscale și valoarea contabilizată a exporturilor.

În consecință, această cifră de afaceri este corectată față de cifra de afaceri contabilă.

2.2. Cifra de afaceri ajustată (QA)

În accepțiunea legii, cifra de afaceri care se utilizează pentru compararea cu pragurile valorice stabilite la art. 8 și 15 se obține prin corectarea cifrei de afaceri (Q), prevăzută în bilanțul contabil, cu anumite sume și se calculează prin următoarea formulă:

$$QA = Q - (F+E),$$

în care:

QA = cifra de afaceri ajustată;

Q = cifra de afaceri din bilanțul contabil;

F = sumele datorate cu titlu de obligații fiscale;

E = valoarea contabilizată a exporturilor efectuate direct sau prin intermediar ori mandatar.

a) Sumele datorate cu titlu de obligații fiscale (F) — accizele înregistrate ca obligație de plată, înscrise în ultimul bilanț contabil anual aprobat, existent la data notificării.

b) Valoarea contabilizată a exporturilor efectuate direct sau prin mandatar (E) pe bază de declarații vamale de export, în ultimul an financiar, cuprinse în bilanțul contabil anual, întocmit la data notificării operațiunii.

Prevederile de mai sus se referă la activități obișnuite, urmând a trata cazurile particulare în capitole separate.

*) Instrucțiunile au fost aprobate de Plenul Consiliului Concurenței și puse în aplicare prin Ordinul nr. 3/1997, publicat în Monitorul Oficial al României, Partea I, nr. 49 din 21 martie 1997.

3. Adaptarea regulilor de calculare a cifrei de afaceri la diferitele tipuri de operațiuni

3.1. Regula generală; excepția

În conformitate cu prevederile art. 67 alin. (1) din lege, cifra de afaceri, calculată în vederea comparării cu pragurile valorice stabilite prin art. 8 și 15 din lege, reprezintă suma veniturilor realizate de agenții economici implicați din vânzările de produse și/sau din prestările de servicii realizate în cursul ultimului exercițiu financiar.

Principiul de bază este că, pentru fiecare agent economic implicat, se va lua în considerare cifra de afaceri pe ultimul an financiar anterior datei tranzacției.

Consiliul Concurenței se bazează pe cifrele înscrise în bilanțurile contabile, din care se calculează cifra de afaceri, și nu va lua în considerare evidențe contabile provizorii decât în împrejurări excepționale.

Astfel, în cazul în care o concentrare economică are loc în prima parte a anului, când bilanțurile contabile nu sunt disponibile, cifrele care se iau în considerare sunt cele din bilanța de verificare la data de 31 decembrie a anului anterior și documentele care au stat la baza întocmirii ei.

Dacă până la expirarea termenului pe care Consiliul Concurenței îl are pentru analiză apare bilanțul contabil, acesta va fi luat în considerare.

Dacă bilanțul contabil se publică după ce Consiliul Concurenței a încheiat analiza și a luat o decizie, iar datele din bilanț diferă semnificativ de cele din bilanța de verificare, Consiliul Concurenței își rezervă dreptul de a reveni asupra deciziei și de a reanaliza cazul.

Ca o excepție de la principiul de bază, pentru a justifica achiziționările sau dezmembrările ulterioare datei ultimelor bilanțuri aprobate, întotdeauna trebuie făcute adaptările de rigoare, pentru a fi identificate adevăratele resurse care se concentrează. Astfel, dacă agentul economic implicat desființează o filială sau închide o fabrică la orice dată înainte de semnarea acordului final, dată care determină concentrarea economică, sau, dacă astfel de desființări sau închideri sunt o condiție pentru realizarea operațiunii, cifra de afaceri realizată de respectiva filială sau fabrică trebuie scăzută din cifra de afaceri a agentului economic implicat și care este prezentată în ultimul bilanț contabil aprobat.

Cifra de afaceri realizată din active al căror control este achiziționat de agentul economic implicat, ulterior încheierii celui mai recent bilanț contabil aprobat, trebuie adăugat.

Alți factori, cum ar fi scăderea cererii de produse sau o încetinire a procesului de producție în perioada anterioară tranzacției, care pot afecta temporar cifra de afaceri, nu vor fi luați în seamă la calcularea cifrei de afaceri, nici o ajustare de bilanț neputându-se face pentru a introduce influența acestor factori.

3.2. Achiziționarea de părți ale agenților economici

În aplicarea prevederilor art. 67 alin. (2) din lege, se va avea în vedere că, în cazul operațiunilor de concentrare economică care constau în achiziționarea de părți constituite sau nu ca entități separate ale unuia sau mai multor agenți economici, va fi luată în considerare, în ceea ce privește pe vânzător sau pe vânzători, numai cifra de afaceri a entității care este obiectul tranzacției.

Când acest lucru nu este posibil de determinat, deoarece activitatea sau specificul părților care fac obiectul tranzacției nu permite acest lucru, se va lua în considerare o cifră de afaceri calculată pe baza ponderii patrimoniului părților respective în totalul patrimoniului.

3.3. Operațiuni eșalonate în timp

Uneori, anumite tranzacții succesive sunt doar pași distincți într-o strategie mai largă a aceluiași părți la concentrarea economică.

Luarea în considerare a fiecărei tranzacții în parte, chiar numai pentru determinarea atingerii pragurilor valorice, ar însemna ignorarea realităților economice. Cu toate că unele dintre aceste operațiuni eșalonate pot fi îndeplinite pentru a îndeplini mai bine necesitățile părților implicate, nu este exclus ca alte asemenea operațiuni să fie eșalonate în vederea sustragerii de la controlul concentrării economice realizate.

Aceste situații sunt reglementate la art. 67 alin. (3) din lege, care prevede că, dacă în cursul unei perioade de 2 ani, două sau mai multe tranzacții, în înțelesul art. 11 alin. (2) și al art. 67 alin. (2) din lege, au loc între aceleași persoane fizice și/sau juridice, ele sunt considerate ca o singură operațiune de concentrare economică, realizată la data ultimei tranzacții.

Practic, prevederile acestui text se aplică astfel:

Dacă agentul economic A cumpără o filială a agentului economic B, care reprezintă 50% din activitatea totală a lui B și un an mai târziu achiziționează și cealaltă filială (restul de 50% din agentul economic B), ambele tranzacții vor fi considerate ca una singură. Presupunând că prin achiziționarea fiecăreia dintre cele două filiale ale lui B se atinge o cifră de afaceri cumulată care nu depășește 10 miliarde lei, prima tranzacție, conform art. 15 din lege, nu trebuie notificată. Totuși, deoarece a doua operațiune are loc în perioada de 2 ani prevăzută la art. 67 alin. (3), ambele operațiuni vor fi notificate ca o singură tranzacție, atunci când are loc cea de-a doua tranzacție. Importanța acestei prevederi constă în faptul că tranzacția precedentă, în termen de 2 ani, devine notificabilă împreună cu tranzacția cea mai recentă, de îndată ce pragul valoric este atins cumulativ prin cele două tranzacții, respectiv prin tranzacțiile anterioare, cumulate în decurs de 2 ani de la data primei tranzacții între aceleași părți.

3.4. Cifra de afaceri a grupurilor

În cazul în care un agent economic care este implicat, în baza art. 5 alin. (1) sau (6) din lege, în recurgerea la comportamente susceptibile a fi calificate drept practici anticoncurențiale, sau care, în baza art. 16 din lege, este implicat într-o concentrare economică, face parte dintr-un grup de agenți economici, în conformitate cu art. 69 din lege, pentru cifra sa de afaceri se va lua în considerare cifra de afaceri cumulată a agenților economici participanți la acel grup, deci a întregului grup, în vederea stabilirii dacă pragurile valorice prevăzute de lege sunt sau nu atinse.

Pentru definirea grupului, se va stabili dacă agentul economic, ca parte a grupului, are dreptul să conducă afacerile agenților economici din cadrul grupului, și care dintre agenții economici care au anumite legături directe sau indirecte cu agentul economic implicat au dreptul sau pot să conducă afacerile agentului economic direct implicat, sau

care pot fi considerați ca parte a grupului din care face parte agentul economic implicat.

Fără a aduce atingere prevederilor art. 67 alin. (2) din lege, care se referă la achiziționarea de părți dintr-un agent economic, pentru a constata dacă pragurile valorice prevăzute de lege sunt sau nu atinse, cifra de afaceri totală va fi calculată prin adăugarea cifrelor de afaceri ale componentelor grupului, după cum urmează:

a) agentul economic direct implicat;

b) agenții economici la care agentul economic implicat, în mod direct sau indirect, îndeplinește una dintre următoarele condiții:

— deține mai mult de jumătate din capitalul social sau din active;

— are puterea de a exercita mai mult de jumătate din drepturile de vot;

— are puterea de a numi mai mult de jumătate din numărul membrilor comitetului de supraveghere, ai consiliului de administrație sau ai altor organe legale care îi reprezintă pe agenții economici;

— are dreptul să conducă afacerile agenților economici respectivi;

c) agenții economici care dețin la agentul economic implicat drepturile sau puterile enumerate la lit. b);

d) agenții economici la care un agent economic dintre cei menționați la lit. c) deține drepturile sau puterile enumerate la lit. b);

e) agenții economici (societățile în comun) la care doi sau mai mulți agenți economici dintre cei menționați la lit. a), b) și c) dețin în comun drepturile sau puterile enumerate la lit. b).

În cazul apartenenței la un grup, la cifra de afaceri a agentului economic direct implicat în operațiune [lit. a)] va trebui să se adauge, după caz:

— cifra de afaceri a filialelor sale [lit. b)];

— cifra de afaceri a companiilor-mamă (de origine) [lit. c)];

— cifra de afaceri a altor filiale ale companiilor-mamă [lit. d)],

și

— cifra de afaceri a altor agenți economici (societăți în comun), controlați de doi sau mai mulți agenți economici aparținând grupului [lit. e)].

Un exemplu grafic pentru un agent economic implicat și pentru grupul acestuia se prezintă astfel:

a = agentul economic implicat;

b = filialele agentului economic implicat;

b₁, b₂ = filialele aparținând unei filiale a agentului economic implicat;

c = companiile-mamă ale agentului economic implicat;

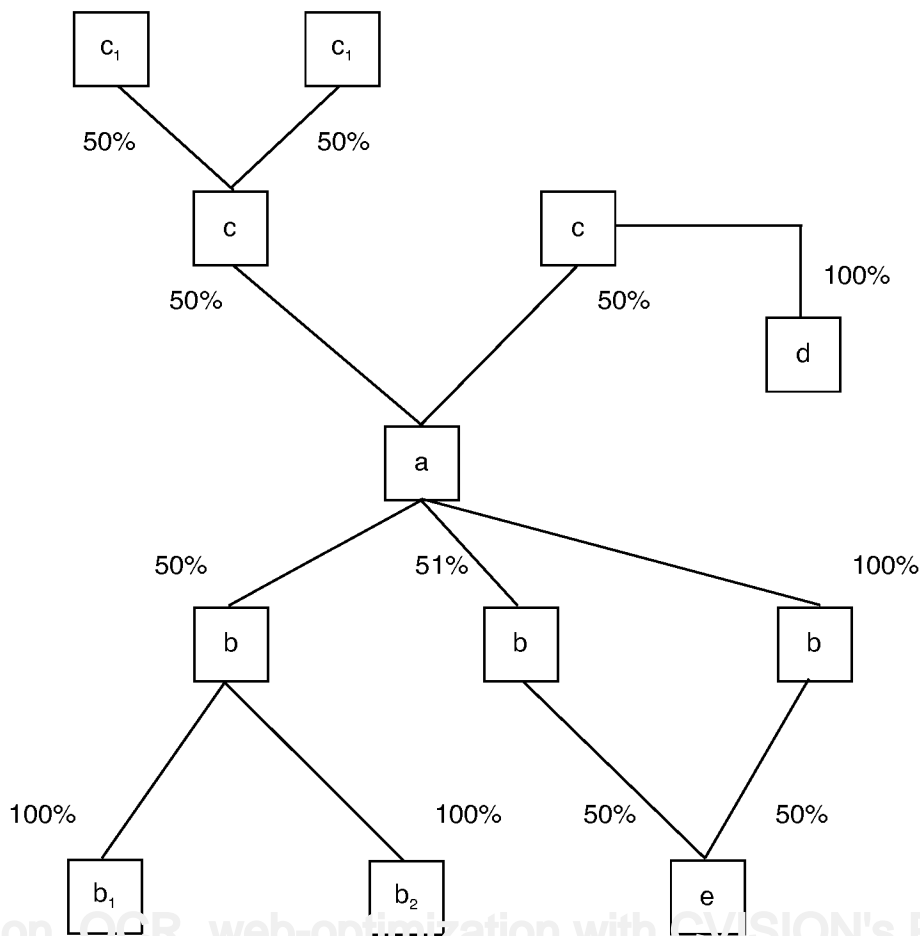
c₁ = companiile-mamă care dețin una dintre companiile-mamă ale agentului economic implicat;

d = altă filială a uneia dintre companiile-mamă ale agentului economic implicat;

e = agenți economici (societăți în comun), controlați de doi sau mai mulți agenți economici aparținând grupului.

NOTĂ:

Literele folosite în exemplul grafic corespund literelor folosite la numerotarea paragrafelor care enumeră componentii grupului luați în considerare la calculul cifrei de afaceri.

În legătură cu exemplul grafic de mai sus, se fac următoarele precizări:

3.4.1. Când condițiile pentru pct. *b*, privind controlul de către agentul economic implicat, sunt îndeplinite, va fi luată în considerare întreaga cifră de afaceri a filialei sau a filialelor în cauză, indiferent de ponderea acțiunilor deținute de agentul economic care exercită controlul 50%, 51% sau 100%. În exemplul dat va fi inclusă întreaga cifră de afaceri a celor trei filiale *b* ale agentului economic implicat.

3.4.2. În cazul în care doi sau mai mulți agenți economici controlează în comun agentul economic implicat, cifra de afaceri a acestora va trebui inclusă. În exemplul dat, cele două companii-mamă *c* ale agentului economic implicat *a* vor trebui luate în considerare la calcularea cifrei de afaceri împreună cu companiile-mamă ale acestora *c*₁.

3.4.3. În cazul în care oricare dintre agenții economici identificați ca aparținând grupului controlează la rândul lor alți agenți economici, aceștia din urmă vor trebui, de asemenea, incluși în calcul. În exemplul dat, una dintre filialele *b* ale agentului economic implicat *a* are, la rândul ei, propriile filiale *b*₁ și *b*₂, iar una dintre companiile-mamă *c* are o filială *d*.

3.4.4. Cifra de afaceri internă din cadrul grupului, respectiv vânzările între agenții economici din cadrul grupului, nu se ia în calculul cifrei de afaceri a agentului economic implicat care face parte din grupul respectiv.

3.5. Calculul cifrei de afaceri atunci când doi sau mai mulți agenți economici implicați exercită controlul în comun asupra unui alt agent economic (societate în comun)

În cazul în care doi sau mai mulți agenți economici implicați într-o concentrare economică exercită controlul în comun asupra unui alt agent economic, la calculul cifrei de afaceri a agenților economici implicați nu se va lua în considerare nici cifra de afaceri aferentă vânzărilor de produse și/sau prestațiilor de servicii efectuate între societatea în comun și fiecare dintre agenții economici implicați și nici

— pentru agenții economici A și B

Cifra de afaceri	Agentul economic A	Agentul economic B
Venitul total realizat din vânzări	10.000	2.000

— pentru societatea în comun C

— milioane lei —

Venitul total realizat din vânzări de societatea în comun C,	100
din care:	
— cu agentul economic A	20
— cu agentul economic B	10
— cu alți agenți economici	70

TOTAL (milioane lei)

Considerații asupra societății în comun:

— societatea în comun C este controlată de agenții economici A și B implicați în operațiune, indiferent dacă există alt agent economic terț care participă la societatea în comun;

— contul de profit și pierderi al societății în comun C nu este consolidat (cumulat) cu cele ale agenților economici A și B;

— cifra de afaceri realizată de societatea în comun C din operațiunile cu agenții economici A și B nu va fi luată în calcul;

cifra de afaceri aferentă vânzărilor de produse și/sau prestațiilor de servicii efectuate între societatea în comun și oricare alt agent economic legat cu oricare dintre societățile-mamă, prin control.

Scopul acestei reguli este de a evita înregistrarea dublă a cifrei de afaceri a agenților economici implicați.

În ceea ce privește cifra de afaceri rezultată din vânzările de produse și prestațiile de servicii efectuate între societatea în comun și oricare agent economic terț, aceasta va fi repartizată în mod egal între agenții economici implicați care controlează societatea în comun.

De exemplu: agenții economici A și B înființează societatea în comun C și, concomitent, exercită controlul asupra unui alt agent economic D, A deținând 60% și B deținând 40% din capitalul lui D.

La înființarea noii societăți în comun C, la calcularea cifrei de afaceri a agenților economici implicați, A și B, cifra de afaceri a agentului economic D cu părțile terțe este atribuită agenților economici A și B în mod egal.

Exemple de calcul al cifrei de afaceri pentru societăți în comun

— Crearea unei societăți în comun

În cazul în care doi sau mai mulți agenți economici creează o societate în comun care constituie o concentrare economică, cifra de afaceri cumulată se calculează pentru agenții economici implicați, respectiv se însușește cifrele de afaceri ale companiilor-mamă care înființează societatea în comun.

— În cazul unei societăți în comun existente

Exemplul se referă la calculul cifrei de afaceri în cazul existenței societății în comun C între agenții economici A și B (companii-mamă ale lui C), implicați într-o operațiune de concentrare economică.

Cifra de afaceri se prezintă astfel:

— cifra de afaceri a societății în comun C, realizată din operațiunile cu agenții economici terți (70 milioane lei), va fi repartizată în mod egal între agenții economici A și B, indiferent de ponderea individuală în deținerea societății în comun C, revenind fiecăruia câte 35 milioane lei.

Calculul cifrei de afaceri:

— cifra de afaceri a agentului economic A este 10.000 milioane lei plus 50% din cifra de afaceri a societății în comun cu terți (35 milioane lei), deci 10.035 milioane lei

— cifra de afaceri a agentului economic B este 2.000 milioane lei plus 50% din cifra de afaceri a societății în comun C cu terții (35 milioane lei), deci 2.035 milioane lei;

— cifra de afaceri totală, cumulată, a agenților economici implicați, A și B, este de 12.070 milioane lei.

Concluzie:

Depășind pragul de 10 miliarde lei prevăzut pentru concentrării economice, operațiunea din exemplul dat intră sub incidența art. 16 din lege și trebuie să fie notificată și supusă controlului Consiliului Concurenței.

3.6. Grupuri existente în momentul tranzacției

Art. 69 din lege și pct. 3.4. din prezentele instrucțiuni se referă doar la grupul existent, din care face parte deja fiecare agent economic implicat în operațiune, și nu la noua structură creată ca rezultat al concentrării economice.

De exemplu: dacă agenții economici A și B, împreună cu filialele lor care formează grupul A, respectiv grupul B, hotărăsc să fuzioneze, sunt considerați agenți economici implicați, A și B, și nu noua entitate rezultată din fuziune, cifra de afaceri a fiecăruia dintre cele două grupuri urmând să fie calculată independent și apoi însumată.

4. Alocarea geografică a cifrei de afaceri

4.1. Cifra de afaceri pe piața românească va include produsele vândute și serviciile prestate agenților economici și consumatorilor de pe piața României.

Prin urmare, concentrările economice vor intra sub jurisdicția Consiliului Concurenței chiar și în cazul unei operațiuni *internaționale* de concentrare economică, dacă aceasta realizează o cifră de afaceri mondială care depășește pragul de 10 miliarde lei stabilit la art. 15 din lege, indiferent de formă (filiale, agenții etc.) pe piața românească.

4.2. Referirea la *produse vândute* și *servicii prestate* nu este făcută cu intenția marcării unei diferențieri între produse și servicii, prin atenționarea că vânzarea, în cazul produselor, poate fi localizată, iar pentru servicii, locul în care sunt prestate poate fi diferit de locul în care au fost vândute.

În ambele cazuri, atât pentru produse, cât și pentru servicii, cifra de afaceri va fi atribuită ariei geografice în care își au reședința clienții, deoarece aceasta este locul în care, în majoritatea cazurilor, se încheie afacerile și, respectiv, se manifestă concurența dintre furnizori.

5. Calculul cifrei de afaceri pentru instituțiile de credit, alte instituții financiare, precum și pentru societățile de asigurare

5.1. Definiții

Data fiind natura specifică a activităților bancare și de asigurare, art. 68 din lege cuprinde prevederi distincte pentru calcularea cifrei de afaceri în aceste sectoare.

În scopul calculării cifrei de afaceri, în aplicarea legii se definesc următorii termeni:

• *societățile bancare și instituțiile de credit* — persoane juridice al căror obiect principal de activitate îl constituie atragerea de fonduri de la persoane juridice și fizice, sub formă de depozite sau instrumente negociabile, plătibile la vedere sau la termen, precum și acordarea de credite;

• *instituțiile sau societățile financiare* — agenți (diferiți de societățile bancare și de credit) a căror activitate principală constă în desfășurarea uneia sau mai multora dintre următoarele activități:

- operațiuni de leasing (închirieri de utilaje, echipamente, instalații);
- garantarea creditelor;
- comercializarea în nume propriu sau în numele clienților pe piața internă a efectelor de comerț;
- păstrarea și administrarea titlurilor de valoare;
- efectuarea de schimburi valutare (case de schimb valutar),

— participarea la emisiuni de acțiuni de către agenți economici și prestarea de servicii în legătură cu acestea (SVM);

— comercializarea de acțiuni în nume propriu sau în numele clienților pe piața secundară de capital.

De asemenea, societățile de administrare a fondurilor deschise de investiții, societățile de investiții financiare, societățile cu capital de risc, societățile de forfaiting și societățile financiare cu profit extins, precum și altele asemenea care desfășoară una sau mai multe dintre activitățile enumerate mai sus sunt incluse în această categorie.

5.2. Calculul cifrei de afaceri

Pentru societățile bancare, instituțiile de credit și societățile și instituțiile financiare, cifra de afaceri este înlocuită prin a zecea parte din valoarea bilanțurilor [art. 68 lit. a) din lege].

De exemplu: presupunem fuziunea propusă între societățile bancare A și B.

Bilanț contabil consolidat:

— milioane lei —		
Active	Societatea bancară A	Societatea bancară B
— Împrumuturi și avansuri către instituții de credit	20.000	1.000
— Credite și avansuri către clienți	80.000	4.000
— Alte active	20.000	1.000
Total active:	120.000	6.000

Cifra de afaceri (1/10 din total active)	12.000	600
--	--------	-----

Cifra de afaceri combinată A + B = 12.600 milioane lei.

Depășindu-se pragul valoric de 10 miliarde lei stabilit de lege pentru concentrările economice, operațiunea trebuie notificată și se supune controlului Consiliului Concurenței.

Conceptul *credite/împrumuturi și avansuri* trebuie interpretat, în vederea calculării cifrei de afaceri pentru unele instituții financiare care nu acordă împrumuturi și avansuri, *stricto sensu*, sau creditele nu sunt reprezentative pentru activitatea lor în sens mai larg, incluzând orice fel de activitate care poate fi asimilată unei forme de activitate de credit.

De exemplu: faptul că o instituție financiară are în portofoliu garanții și alte titluri de valoare este asimilat, în scopul aplicării reglementării concentrărilor economice, cu activitatea de acordare de credite, titlurile de valoare deținute fiind considerate ca *împrumuturi și avansuri*.

5.2.1. Cifra de afaceri pentru companiile de leasing (închiriere)

Printr-o închiriere operațională, proprietatea nu este transferată chiriașului la sfârșitul perioadei de închiriere, iar costul întreținerii, reparării și asigurării echipamentului închiriat este inclus în chirie.

Întrucât activitățile de închiriere operațională nu au funcția de creditare, nu sunt considerate ca aparținând unei instituții financiare și, prin urmare, agenților economici în cauză li se aplică regulile generale pentru calcularea cifrei de afaceri, respectiv vânzarea produselor și/sau prestarea serviciilor.

Spre deosebire de închirierile operaționale, închirierile cu vânzare sunt făcute pe o perioadă mai lungă și proprietatea este transferată chiriașului la sfârșitul perioadei de închiriere, prin opțiunea de cumpărare inclusă în contractul de închiriere.

Prin urmare, închirierea financiară funcționează ca un împrumut de la cel care închiriază, dând posibilitatea chirieșului să cumpere bunul respectiv.

O companie de închiriere financiară este deci o instituție financiară a cărei cifră de afaceri trebuie calculată în aplicarea reglementării concentrărilor economice, prin aplicarea regulii „o zecime din valoarea bilanțului contabil”.

5.2.2. Cifra de afaceri pentru societățile de administrare a fondurilor

În cazul unei societăți de administrare a fondurilor, activele relevante care se vor lua în considerare la calcularea cifrei de afaceri prin regula „o zecime din valoarea acestora”, sunt numai activele aparținând societății, nu și activele administrate în numele clienților (depunătorilor). Activele administrate nu aparțin societății de administrare a fondurilor, ele sunt ținute în custodie și de aceea sunt înregistrate în afara bilanțului contabil (nu sunt incluse în valoarea activelor totale ale societății de administrare a fondurilor) sau sunt înregistrate în conturi financiare complet separate.

Totuși comisionul obținut din administrarea fondurilor trebuie adăugat ca atare la cifra de afaceri a societății de administrare a fondurilor.

Din acest motiv, cifra de afaceri a unei societăți de administrare a fondurilor, care administrează și active proprii și active aparținând clienților, va fi calculată astfel:

- active proprii $\times 1/10 = x$;
- comision realizat din administrarea activelor clienților = y ;
- cifra de afaceri totală = $x + y$.

5.3. Societăți de asigurare

5.3.1. Primele brute de asigurare emise

Conceptul de *prime brute de asigurare emise*, destinat comensurării cifrei de afaceri a societăților de asigurare, reprezintă:

a) la societățile de asigurare — totalul sumelor primite sau de primit din primele aferente contractelor de asigurare încheiate în timpul unui an financiar, dacă asigurătorul are răspunderi pentru aceste contracte în acest an;

b) la societățile de reasigurare — totalul sumelor primite sau de primit din primele aferente contractelor de reasigurare (primele de reasigurare încasate de la reasigurați) în timpul unui an financiar, dacă reasigurătorul are răspunderi pentru aceste contracte în acest an;

c) la societățile de asigurare-reasigurare — totalul sumelor menționate la lit. a) și b).

Primele cedate sau de cedat în reasigurare, adică totalul sumelor plătite de societatea de asigurare către reasigurători, sunt incluse deja în primele de asigurare emise (încasate sau de încasat de la asigurat).

Conform prevederilor art. 68 lit. b) din lege, cifra de afaceri ajustată (QA) pentru societățile de asigurare se determină după următoarea formulă:

$$QA = Q - T,$$

în care:

Q = valoarea primelor brute emise, primite sau de primit;

T = obligațiile ce decurg din prevederile art. 60 și 61 din Legea nr. 136/1995 (fondul de protejare a asiguraților și fondul de protecție a victimelor străzii).

Oriunde este utilizat cuvântul *primă* sau *prime* (de exemplu: prime brute, prime nete, prime de reasigurare etc.), acest termen se referă nu numai la noile contracte de asigurare încheiate pe parcursul anului financiar luat în considerare, ci și la primele aferente contractelor încheiate în anii anteriori, care rămân valabile pe parcursul perioadei luate în considerare.

5.3.2. Investițiile societăților de asigurare

În vederea constituirii rezervelor necesare care să permită rambursarea drepturilor pretinse de asigurați, societățile de asigurare, în calitate de investitori instituționali, dețin în mod normal un portofoliu imens pentru investiții în acțiuni, titluri de valoare, terenuri și imobile, precum și în alte bunuri care furnizează un venit anual ce nu este considerat ca cifră de afaceri pentru companiile de asigurare.

Din punct de vedere al reglementării concentrărilor economice, trebuie făcută distincție între investițiile pur financiare, în care companiile de asigurare nu sunt implicate în conducerea agenților economici la care au fost făcute investițiile, și investițiile care au condus la achiziționarea pachetului de control la un anumit agent economic — acestea permițând companiei de asigurare să exercite o influență decisivă în conducerea activității agentului economic respectiv. În aceste cazuri se aplică regula generală pentru calcularea cifrei de afaceri. În cazul achiziționării controlului, pentru a aprecia dacă prin respectiva operațiune de concentrare economică se ating pragurile valorice prevăzute în lege, la cifra de afaceri a societății de asigurare în cauză se adaugă și cifra de afaceri a filialei sau a agentului economic achiziționat.

5.4. Alocarea geografică a cifrei de afaceri a instituțiilor de credit, societăților bancare și de asigurare

În principiu, această alocare se face pe baza locului de reședință a beneficiarilor de credite și de avansuri — pentru instituțiile de credit, alte instituții financiare — și a locului de reședință a clienților care plătesc primele de asigurare — pentru societățile de reasigurare.

O problemă specială pe care o ridică instituțiile financiare este alocarea împrumuturilor și, în particular, volumele mari, frecvente, ale împrumuturilor pe termen foarte scurt (overnight), când clientul nu este o filială ca atare, ci o sucursală sau o filială dintr-o altă țară. Întrucât sucursala sau filiala căreia îi este acordat împrumutul este cel mai probabil să fie locul în care împrumutul va fi folosit, este rațional ca împrumutul să fie alocat geografic numai sucursalei sau filialei respective, și nu locului în care își are sediul societatea bancară de care aparține sucursala sau filiala împrumutată.

EDITOR: PARLAMENTUL ROMÂNIEI — CAMERA DEPUTAȚILOR

Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, str. Izvor nr. 2-4, Palatul Parlamentului, sectorul 5, București, cont nr. 30.98.12.301 B.C.R. — S.M.B.

Adresa pentru publicitate : Serviciul relații cu publicul și agenții economici, București, Str. Blanduziei nr. 1, sectorul 2, telefon 211.57.30.

Tiparul : Regia Autonomă „Monitorul Oficial”, tel. 668.55.58 și 335.01.11/4028